

Tässä ohjeessa kerrotaan, millaisia asioita kannattaa ottaa huomioon liikuntapalveluiden kuvauksissa ja toimintaohjeissa. Vaikka et kuvaisi liikuntapalveluja samalla tavalla kuin tässä ohjeessa, voit hyödyntää jonkin lähellä olevan palvelun ohjetta.

Kuvausten ja toimintaohjeiden esimerkit ovat minimaalisia, eikä niitä kannata käyttää sellaisenaan. Omat kuvauksesi ja toimintaohjeesi saavat olla myös esimerkkejä laajempia.

Kuvaus

Kerro, mitä liikuntamahdollisuuksia kunnassa on

Mitä liikuntaa kokonaisuus sisältää?

- Esimerkiksi kentät, salit, reitit ja ryhmät
- Mitä siellä voi tehdä?
 - Kuntoilla, pelata, harrastaa, ulkoilla
- Kenelle toiminta on tarkoitettu?
 - Kaikille, nuorille, ikääntyneille jne.
- Mitä hyötyä siitä on?
 - Liikkuminen, hyvinvointi, virkistäytyminen
- Kirjoita yleiskielellä ja konkreettisesti
- Pidä teksti lyhyenä
- Älä kirjoita ohjeita ("tarkista", "varaa")
- Älä kirjoita pitkää listaa yksittäisistä paikoista tai yhteystietoja
- Älä kuvaa organisaatiota.

Toimintaohje

Kerro, miten asiakas saa palvelun käyttöön

- Miten liikkumaan pääsee?
 - Vapaa käyttö tai ohjattu toiminta
- Pitääkö varata tai ilmoittautua?
 - Missä järjestyksessä?
- Mistä tarkistaa ajantasaiset tiedot?
 - Esimerkiksi varauskalenteri
- Mitä pitää huomioida käytössä?
 - Aukiolo (aukioloajat kerrotaan palvelupaikkojen tiedoissa PTV:ssä), varaukset, säännöt
- Kirjoita vaiheittain: mitä asiakas tekee?
- Ohjaa oikeaan asiointikanavaan
- Älä kirjoita osoitteita, numeroita tai linkkejä.

Älä kuvaile itse sisältöä (kuuluu kuvaukseen).

Sisäliikuntapaikat

(liikuntahallit, tanssisalit, monitoimitalot, sisäjuoksuradat, keilahallit, kiipeilypaikat, miekkailutilat, koulujen salit)

LIPAS-järjestelmässä: Yksittäiset lajikohtaiset sisäliikuntapaikat; Liikuntahallit; Keilahallit ja biljardisalit; Kuntokeskukset ja liikuntasalit

Esimerkkejä kuvaukseen laitettavista asioista

Esimerkkejä toimintaohjeeseen laitettavista asioista

<p>1. Mikä palvelu on? Kerro, että palvelu tarjoaa sisäliikuntaan tarkoitettuja tiloja. Voit mainita tilatyyppejä (esim. liikuntasalit, liikuntahallit, kuntosalit, erikoistilat) mutta ilman yksityiskohtaisia paikkakuvauksia.</p> <p>2. Mitä palvelu sisältää? Kerro, että tilat mahdollistavat monipuolisen liikkumisen ja harrastamisen, kuten</p> <ul style="list-style-type: none"> - kuntoilun - palloilun - ohjatun liikunnan - muun liikunta- ja harrastustoiminnan. <p>Voit mainita, että tiloja käytetään myös seuratoiminnassa ja ryhmäliikunnassa.</p> <p>3. Kenelle palvelu on? Kerro, että palvelu on tarkoitettu kuntalaisille, harrastajille ja yhteisöille. Voit mainita yleisesti, että tilat soveltuvat eri-ikäisille käyttäjille.</p> <p>4. Palvelun luonne Mainitse yleisellä tasolla, jos tiloja voi käyttää</p> <ul style="list-style-type: none"> - omatoimisesti - ohjatussa toiminnassa. <p>Voit todeta, että käyttö ja saatavuus vaihtelevat tiloittain.</p>	<p>1. Miten asiakas voi käyttää tiloja? Kerro, voiko tiloihin mennä vapaasti silloin, kun ne eivät ole varattuna tai koulun käytössä.</p> <p>2. Miten käyttövuorot tarkistetaan? Ohjeista asiakas tarkistamaan tilojen vapaat ajat käytössä olevasta varauskalenterista tai muusta asiointikanavasta.</p> <p>3. Miten varaus tehdään, jos tarvitaan? Kerro, että vuoron voi varata varauskalenterin kautta tai asioimalla liikuntapalveluissa. Kerro myös, miten mahdollisia vakivuoroja haetaan.</p> <p>4. Mitä asiakkaan tulee huomioida? Mainitse, että käyttäjän tulee noudattaa tilojen käyttöohjeita ja huolehtia omista varusteista.</p>
<p>Esimerkki kuvauksesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)</p> <p>“Sisäliikuntapaikoissa voi liikkua ja harrastaa monipuolisesti esimerkiksi liikuntasaleissa, halleissa ja kuntosaleilla. Tiloissa voi kuntoilla, pelata ja osallistua ohjattuun liikuntaan. Ne sopivat eri-ikäisille ja tukevat omaehtoista liikkumista.”</p>	<p>Esimerkki toimintaohjeesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)</p> <p>"Tarkista sisäliikuntatilojen vapaat ajat varauskalenterista. Varaa tarvittaessa vuoro varausjärjestelmästä. Kun tila ei ole varattuna, sitä voi käyttää vapaasti aukioloaikoina. Noudata tilojen käyttöohjeita."</p>
<p>Kuntosalipalvelut (kuntosalit, ulkokuntosalit)</p> <p>LIPAS-järjestelmässä: Kuntokeskukset ja liikuntasalit (osittain)</p>	
<p>Esimerkkejä kuvaukseen laitettavista asioista</p>	<p>Esimerkkejä toimintaohjeeseen laitettavista asioista</p>

<p>1. Mikä palvelu on? Kerro, että palvelu tarjoaa sisäliikuntaan tarkoitettuja tiloja. Voit mainita tilatyyppejä (esim. liikuntasalit, liikuntahallit, kuntosalit, erikoistilat) mutta ilman yksityiskohtaisia paikkakuvauksia.</p> <p>2. Mitä palvelu sisältää? Kerro, että tilat mahdollistavat monipuolisen liikkumisen ja harrastamisen, kuten - kuntoilun - palloilun - ohjatun liikunnan - muun liikunta- ja harrastustoiminnan. Voit mainita, että tiloja käytetään myös seuratoiminnassa ja ryhmäliikunnassa.</p> <p>3. Kenelle palvelu on? Kerro, että palvelu on tarkoitettu kuntalaisille, harrastajille ja yhteisöille. Voit mainita yleisesti, että tilat soveltuvat eri-ikäisille käyttäjille.</p> <p>4. Palvelun luonne Mainitse yleisellä tasolla, jos tiloja voi käyttää - omatoimisesti - ohjatussa toiminnassa. Voit todeta, että käyttö ja saatavuus vaihtelevat tiloittain.</p>	<p>1. Kuntosalin käyttöajat ja vuorot Ohjeista asiakasta tarkistamaan kuntosalin varaukset ja käyttöajat käytössä olevasta varauskalenterista tai asiointikanavasta. Kerro, jos ohjatut ryhmät tai varatut vuorot rajoittavat omatoimikäyttöä.</p> <p>2. Miten käyttöoikeus tai pääsy hankitaan? Jos palvelu on maksullinen, kerro, että asiakas voi ostaa kertalipun, sarjakortin tai käyttöoikeuden kyseisen asiointikanavan kautta (esim. liikuntapalveluiden asiointipiste). Jos kuntosali on maksuton (esim. ulkokuntosalit), mainitse, että ne ovat vapaasti kaikkien käytettävissä.</p> <p>3. Miten asiakas toimii paikan päällä? Mainitse lyhyesti, että asiakas käyttää laitteita omatoimisesti ja noudattaa tilan käyttöohjeita. Voit tarvittaessa mainita, että omat välineet tuodaan mukana, jos se kuuluu kunnan käytäntöihin.</p>
<p>Esimerkki kuvauksesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)</p> <p>“Kuntosaleilla voi harjoitella lihaskuntaa erilaisilla laitteilla. Harjoittelu onnistuu omaehtoisesti sisä- ja ulkotiloissa. Kuntosalit sopivat eri-ikäisille ja tukevat kuntoa ja hyvinvointia.”</p>	<p>Esimerkki toimintaohjeesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)</p> <p>“Tarkista kuntosalien vapaat ajat ja mahdolliset varaukset varausjärjestelmästä. Hanki tarvittava käyttöoikeus tai lippu palvelun kautta. Ulkokuntosalit ovat vapaasti kaikille avoimia. Käytä tiloja omatoimisesti ja noudata kuntosalin käyttöohjeita.”</p>
<p>Jäähallit ja luistelupaikat (jäähallit, tekojääradat, kaukalot, luistinradat, retkiluisteluradat)</p> <p>LIPAS-järjestelmässä: Jäähallit; Jääurheilualueet ja luonnonjäät</p>	
<p>Esimerkkejä kuvaukseen laitettavista asioista</p>	<p>Esimerkkejä toimintaohjeeseen laitettavista asioista</p>

<p>1. Mikä palvelu on? Kerro, että palvelu tarjoaa mahdollisuuksia luisteluun ja jääurheiluun erilaisilla luistelupaikoilla. Voit mainita esimerkiksi jäähallit, tekojääradat ja ulkoluistelupaikat.</p> <p>2. Mitä palvelu sisältää? Kerro, että palvelu mahdollistaa luistelun, jääurheilun harrastamisen ja vapaa-ajan liikkumisen. Voit mainita, että tarjolla on sekä yleisöluistelua että harjoittelu- ja harrastusmahdollisuuksia.</p> <p>3. Kenelle palvelu on? Kerro, että palvelu on tarkoitettu kaikille luistelusta ja jääliikunnasta kiinnostuneille. Voit todeta, että se soveltuu eri-ikäisille ja eritasoisille käyttäjille.</p> <p>4. Palvelun luonne Mainitse, jos paikkoja käytetään sekä omatoimiseen liikkumiseen että ohjattuun ja seuratoimintaan. Voit myös todeta, että talviolosuhteet vaikuttavat ulkopaikkojen käyttöön.</p>	<p>1. Käyttöajat ja vapaa käyttö Kerro, että ulkoluistelupaikkoja voi käyttää vapaasti, kun ne ovat avoinna ja kunnossa. Ohjeista asiakas tarkistamaan jäähallien yleisöluisteluvuorot asiointikanavasta.</p> <p>2. Vuorojen tarkistaminen ja varaukset Ohjaa asiakas tarkistamaan jäähallien varaukset ja vapaat vuorot käytössä olevasta varauskalenterista. Kerro, että osa vuoroista voi olla maksullisia tai maksuttomia. Mainitse, jos vakiovuoroja haetaan tiettyyn aikaan vuodesta (yleistasolla, ilman päivämäärää).</p> <p>3. Miten vuoro varataan tai palvelua käytetään? Kerro, että asiakas voi varata oman vuoron asiointikanavan kautta, jos varausmahdollisuus on käytössä. Kerro, että yleisöluisteluvuoroille voi osallistua omatoimisesti ilmoitettujen ohjeiden mukaisesti.</p> <p>4. Mitä asiakas huomioi paikan päällä? Mainitse, että asiakkaan tulee noudattaa luistelupaikan sääntöjä ja käyttää omia varusteita. Mainitse myös, jos paikassa on mahdollisuus vuokrata luistimia tai muita varusteita. Voit tarvittaessa mainita, että jäätilanne ja olosuhteet on hyvä tarkistaa ennen käyttöä, jos palvelu on olosuhderiippuvainen.</p>
<p>Esimerkki kuvauksesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)</p> <p>“Jäähalleissa ja ulkojäällä voi luistella ja harrastaa jääurheilua. Paikat soveltuvat sekä liikkumiseen että harrastamiseen. Ne ovat käytössä ympäri vuoden olosuhteet huomioiden.”</p>	<p>Esimerkki toimintaohjeesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)</p> <p>“Tarkista jäähallien yleisöluisteluvuorot ja vapaat ajat varausjärjestelmästä. Ulkoluistelupaikkoja voi käyttää vapaasti niiden ollessa avoinna. Varaa tarvittaessa vuoro varauskalenterin kautta. Noudata luistelupaikan sääntöjä ja käytä omia varusteita.”</p>

Ulkokentät

(hiekkakentät, nurmikentät, tekonurmikentät, beach volley -kentät, tenniskentät, pesäpallokentät ja stadionit, golfkentät)

LIPAS-järjestelmässä: Pallokentät; Golfkentät; Lähiliikunta ja liikuntapuistot; Kiipeilypaikat

Esimerkkejä kuvaukseen laitettavista asioista

1. Mikä palvelu on?

Kerro, että palvelu tarjoaa ulkona sijaitsevia kenttiä liikuntaan ja urheiluun. Voit mainita esimerkiksi hiekka-, nurmi- ja tekonurmikentät sekä muut ulkoliikuntakentät.

2. Mitä palvelu sisältää?

Kuvaa, että kentät mahdollistavat erilaisten palloilu- ja urheilulajien harrastamisen. Voit mainita yleisesti, että kenttiä käytetään sekä harrastamiseen että harjoitteluun.

3. Kenelle palvelu on?

Kerro esimerkiksi, että palvelu on tarkoitettu kaikille liikkujille, harrastajille ja yhteisöille. Voit todeta, että kentät soveltuvat eri-ikäisille käyttäjille.

4. Palvelun luonne

Mainitse, että kentät ovat monikäyttöisiä ja käytössä eri tarkoituksiin vuodenajan mukaan (esim. kesä- ja talvikäyttö). Voit todeta, että käyttö voi liittyä sekä omaehtoiseen liikkumiseen että ohjattuun toimintaan.

Esimerkkejä toimintaohjeeseen laitettavista asioista

1. Kenttien vapaa käyttö

Kerro, jos kenttiä voi käyttää vapaasti, kun niissä ei ole varattua toimintaa. Kerro myös, mitkä kentät ovat maksullisia ja mitkä maksuttomia.

2. Varaustilanteen tarkistaminen

Ohjeista asiakas tarkistamaan kenttien varaustilanne käytössä olevasta varauskalenterista tai asiointikanavasta. Jos kenttätyyppi on olosuhderiippuvainen (esim. nurmikentät), voi mainita, että käyttö riippuu kentän kunnosta.

3. Vuorojen varaaminen

Kerro, että asiakas voi varata kenttävuoron asiointikanavan kautta, jos varaus on mahdollista. Mainitse lyhyesti, että yhdistykset ja seurat voivat varata vuoroja suoraan järjestelmästä, jos tämä kuuluu palveluun. Jos vakiovuoroja haetaan tietyllä ajanjaksolla, sen voi mainita yleisesti (esim. "vakiovuorojen hakuajankohdat ilmoitetaan asiointikanavassa").

4. Miten asiakas toimii kentällä?

Mainitse, että asiakas noudattaa kentän käyttöohjeita ja varmistaa, että toiminta sopii kentän käyttötarkoitukseen. Voit mainita, että omat pelivälineet tuodaan mukana, jos se on tarpeen.

Esimerkki kuvauksesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)

"Ulkokentillä voi pelata ja harrastaa eri lajeja ulkona. Kentät sopivat esimerkiksi palloiluun ja muuhun liikuntaan. Ne ovat eri-ikäisten

Esimerkki toimintaohjeesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)

"Tarkista ulkokenttien varaustilanne varausjärjestelmästä. Kenttiä voi käyttää vapaasti silloin, kun niissä ei ole varattuja

käytössä omaehtoiseen liikkumiseen ja harrastamiseen.”	vuoroja. Varaa tarvittaessa oma vuoro varausjärjestelmän kautta. Noudata kentän käyttöohjeita ja huomioi kentän kunto.”
--	---

Yleisurheilukentät

(liikuntapuistot, urheilukentät, urheiluhallit, sisäurheiluhallit)

LIPAS-järjestelmässä: Yleisurheilukentät ja -paikat

<p>Esimerkkejä kuvaukseen laitettavista asioista</p> <p>1. Mikä palvelu on? Kerro, että kunta tarjoaa yleisurheiluun tarkoitettuja kenttiä ja harjoitusalueita. Voit mainita esimerkiksi, että kentät sisältävät juoksu- ja kenttälajeihin soveltuvia suorituspaikkoja (ilman teknisiä yksityiskohtia).</p> <p>2. Mitä palvelu sisältää? Kuvaa, että kentillä voi harrastaa erilaisia yleisurheilulajeja, kuten juoksua, hyppyjä ja heittoja. Voit mainita, että paikkoja käytetään harjoitteluun, harrastamiseen ja liikuntaan.</p> <p>3. Kenelle palvelu on? Kerro, että palvelu on tarkoitettu kaikille liikkujille ja yleisurheilusta kiinnostuneille. Voit todeta, että kentät soveltuvat eri-ikäisille ja eritasoisille käyttäjille.</p> <p>4. Palvelun luonne Mainitse esimerkiksi, että kenttiä käytetään sekä omaehtoiseen liikkumiseen että ohjattuun harjoitteluun ja seuratoimintaan.</p>	<p>Esimerkkejä toimintaohjeeseen laitettavista asioista</p> <p>1. Vapaa käyttö ja varaukset Kerro, että osa yleisurheilupaikoista on vapaasti käytettävissä, kun ne eivät ole varattuna. Mainitse, että osa tiloista edellyttää varausta, ja ohjaa asiakas tarkistamaan tilanteen asiointikanavasta.</p> <p>2. Varaustilanteen tarkistaminen Ohjeista asiakas tarkistamaan varaustilanteen varauskalenterista tai muusta käytettävästä järjestelmästä.</p> <p>3. Vuoron varaaminen Kerro, että asiakas voi varata yleisurheilukentän tai -tilan tilavarausjärjestelmän kautta. Mainitse, että lisätietoja toiminnoista ja mahdollisista rajoituksista saa palvelun toimipistekohtaisista tiedoista.</p> <p>4. Paikan päällä toimiminen Kerro, että asiakas käyttää kenttää omatoimisesti ja noudattaa yleisurheilupaikan käyttöohjeita. Voit tarvittaessa mainita, että asiakkaan tulee huomioida kentän kunto ja olosuhteet.</p>
<p>Esimerkki kuvauksesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)</p> <p>“Yleisurheilukentillä voi harjoitella juoksua, hyppyjä ja heittoja. Alueet sopivat harjoitteluun ja liikkumiseen. Ne ovat kaikenikäisten käytössä.”</p>	<p>Esimerkki toimintaohjeesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)</p> <p>“Tarkista yleisurheilukenttien varaustilanne varausjärjestelmästä. Osa paikoista on vapaasti käytettävissä, ja osan käyttö edellyttää varausta. Varaa tarvittaessa vuoro tilavarausjärjestelmästä. Käytä kenttiä omatoimisesti ja noudata käyttöohjeita.”</p>

Ulkoilupaikat ja -reitit

(ulkoilualueet, ulkoilumajat, ulkoilusaaret, urheilukentät, liikuntapuistot, lähiliikuntapaikat, kuntoradat, lintutornit, luontopolut, pyöräilyreitit, hiihtoreitit, frisbeegolfradat, mobo-suunnistusreitit)

LIPAS-järjestelmässä: Virkistys- ja retkeilyalueet; Retkeilyn palvelut; Liikunta- ja ulkoilureitit; Suunnistusalueet

Esimerkkejä kuvaukseen laitettavista asioista

1. Mikä palvelu on?

Kerro, että palvelu tarjoaa ulkoilualueita ja reittejä luonnossa liikkumiseen. Voit mainita ulkoilureitit, luontopolut, ulkoilualueet ja taukopaikat.

2. Mitä palvelu sisältää?

Kuvaa, että palvelu mahdollistaa liikkumisen, retkeilyn ja virkistäytymisen luonnossa. Voit mainita, jos reitit ja alueet soveltuvat esimerkiksi

- kävelyyn
- pyöräilyyn
- retkeilyyn

- kausiluonteisesti eri liikuntamuotoihin.

Taukopaikat ja rakenteet (kuten laavut) voi mainita yleisellä tasolla.

3. Kenelle palvelu on?

Kerro, että palvelu on tarkoitettu kaikille luonnossa liikkumisesta kiinnostuneille. Voit todeta, että reitit soveltuvat eritasoisille liikkujille.

4. Palvelun luonne

Mainitse, että ulkoilupaikat ovat omatoimiseen liikkumiseen tarkoitettuja. Voit todeta, että olosuhteet ja vuodenaika vaikuttavat käyttöön (esim. talvikäyttö).

Esimerkkejä toimintaohjeeseen laitettavista asioista

1. Vapaa käyttö

Kerro, että ulkoilualueet ja reitit ovat vapaasti käytettävissä, kun ne ovat avoimia ja turvallisessa kunnossa.

2. Poikkeukset ja varauksella käytettävät kohteet

Mainitse, jos jotkut rakenteet tai kohteet (esim. tietyt laavut, majat tai muut tilat) ovat vain varauksella käytettävissä. Ohjaa asiakas tarkistamaan varausmahdollisuus ja ehdot asiointikanavasta.

3. Reittien ja alueiden tarkistaminen

Ohjeista asiakas tutustumaan ulkoilureitteihin ja alueisiin asiointikanavan tai karttapalvelun kautta, josta löytyvät esimerkiksi:- reittikuvaukset- kartat- esteettömät kohteet- mahdolliset olosuhdetiedot (esim. talvireittien kunto)

4. Toimiminen paikan päällä

Mainitse lyhyesti, että asiakas liikkuu alueilla omatoimisesti ja noudattaa yleisiä ulkoiluohjeita sekä mahdollisia kohdekohtaisia ohjeita. Jos reiteillä on lajeihin liittyviä erityispiirteitä (esim. frisbeegolf, mobo-suunnistus), voi todeta, että käyttäjä tuo omat välineet.

Esimerkki kuvauksesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)

“Ulkoilureiteillä ja -alueilla voi liikkua ja retkeillä luonnossa. Reitit sopivat esimerkiksi

Esimerkki toimintaohjeesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)

“Ulkoilupaikat ja -reitit ovat vapaasti käytettävissä. Osassa kohteista, kuten laavuissa,

<p>kävelyyn, pyöräilyyn ja retkeilyyn. Ne tarjoavat mahdollisuuksia ulkoiluun ympäri vuoden.”</p>	<p>käyttö voi edellyttää varausta, joten tarkista tiedot verkkosivuiltamme. Tutustu reitteihin ja alueisiin karttapalvelusta ennen retkeä. Liiku omatoimisesti ja noudata alueen käyttöohjeita.”</p>
<h2 data-bbox="113 405 513 454">Talviliikuntapaikat</h2> <p data-bbox="113 472 1361 546">(laskettelumäet, pulkkamäet, hyppymäet, hiihtoladut, talvipyöräilyreitit, talvikävelyreitit, mäkihyppypaikat)</p> <p data-bbox="113 589 1390 663">LIPAS-järjestelmässä: Mäkihyppypaikat ja rinnehihtokeskukset; Katetut talviurheilupaikat; Hyppymäet; Maastohihtokeskukset</p>	
<p data-bbox="113 667 794 752">Esimerkkejä kuvaukseen laitettavista asioista</p> <p data-bbox="113 795 408 831">1. Mikä palvelu on?</p> <p data-bbox="113 835 735 1025">Kerro, että palvelu tarjoaa mahdollisuuksia talviliikuntaan eri liikuntapaikoissa. Voit mainita esimerkkeinä hiihtoladut, luistelupaikat, talvireitit ja muut talvikauden liikuntapaikat.</p> <p data-bbox="113 1068 480 1104">2. Mitä palvelu sisältää?</p> <p data-bbox="113 1108 766 1415">Kuvaa, että palvelu mahdollistaa erilaisten talvilajien harrastamisen, kuten</p> <ul data-bbox="113 1189 571 1301" style="list-style-type: none"> - hiihto - luistelu - talvikävely ja muu ulkoliikunta. <p data-bbox="113 1305 766 1415">Voit mainita, että tarjolla on sekä rakennettuja että luonnon ympäristöön sijoittuvia liikuntapaikkoja.</p> <p data-bbox="113 1458 448 1494">3. Kenelle palvelu on?</p> <p data-bbox="113 1498 775 1612">Kerro, että palvelu on tarkoitettu kaikenikäisille liikkujille. Voit todeta, että se tukee sekä harrastamista että virkistäytymistä.</p> <p data-bbox="113 1655 399 1691">4. Palvelun luonne</p> <p data-bbox="113 1695 715 1843">Mainitse, että talviliikuntapaikat ovat omatoimiseen liikkumiseen tarkoitettuja. Korosta lyhyesti, että käyttö riippuu sää- ja lumiolosuhteista.</p>	<p data-bbox="794 667 1495 752">Esimerkkejä toimintaohjeeseen laitettavista asioista</p> <p data-bbox="794 795 1377 831">1. Käytettävyytilanteen tarkistaminen</p> <p data-bbox="794 835 1422 987">Ohjeista tarkistamaan talviliikuntapaikkojen ajantasainen tilanne (esim. ladut, jäät, reitit) asiointikanavasta ennen lähtöä. Kerro, että käyttö on usein olosuhderiippuvaista.</p> <p data-bbox="794 1030 1032 1066">2. Vapaa käyttö</p> <p data-bbox="794 1070 1495 1223">Kerro, että alueita voi yleensä käyttää vapaasti, kun ne ovat avoinna ja turvallisessa kunnossa. Esimerkiksi pulkkamäet, talvikävelyreitit ja avatut ladut voivat olla kaikille avoimia.</p> <p data-bbox="794 1265 1313 1301">3. Lajikohtaiset huomioitavat asiat</p> <p data-bbox="794 1305 1490 1496">Mainitse lyhyesti lajikohtaisia periaatteita, kuten että- kuntoradat ovat talvella hiihtäjien käytössä, jos kunnassa näin toimitaan- laskettelu- ja mäkihyppypaikoilla noudatetaan paikan sääntöjä ja turvallisuusohjeita.</p> <p data-bbox="794 1538 1351 1574">4. Varusteet ja omatoiminen toiminta</p> <p data-bbox="794 1579 1463 1769">Kerro, että asiakas liikkuu omatoimisesti ja käyttää omia varusteitaan. Tarvittaessa voi mainita, että osa paikoista voi olla valaistuja tai huollettuja, mutta tämä kannattaa jättää yleiselle tasolle.</p>
<p data-bbox="113 1850 794 1935">Esimerkki kuvauksesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)</p>	<p data-bbox="794 1850 1495 1935">Esimerkki toimintaohjeesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)</p>

<p>“Talviliikuntapaikoissa voi harrastaa esimerkiksi hiihtoa, luistelua ja talvikävelyä. Paikkoja on sekä rakennetuilla alueilla että luonnossa. Käyttö riippuu säästä ja lumiolosuhteista.”</p>	<p>“Tarkista talviliikuntapaikkojen, kuten latujen ja talvireittien, ajantasainen tilanne verkkosivuiltamme. Avoimet reitit ja alueet ovat vapaasti käytettävissä. Huomioi, että kuntoradat ovat talvella hiihtäjien käytössä. Liiku omatoimisesti ja noudata paikan ohjeita.”</p>
<h2>Ohjattu liikunta</h2> <p>(jos tämän kuvaa, ei tarvitse kuvata seuraavilla riveillä olevia eri kohderyhmien liikuntapalveluita erikseen)</p>	
<p>Esimerkkejä kuvaukseen laitettavista asioista</p> <p>1. Mikä palvelu on? Kerro, että kunta tarjoaa ohjattuja liikuntaryhmiä ja -tunteja. Voit todeta, että toiminta on säännöllisesti järjestettävää ryhmäliikuntaa.</p> <p>2. Mitä palvelu sisältää? Kuvaa, että palvelu sisältää monipuolista liikuntaa eri lajeissa, kuten - kunto- ja terveystoimintaa - vesiliikunta - muu ryhmäliikunta. Voit mainita, että tarjolla voi olla myös erityyppisiä ryhmiä eri tarpeisiin.</p> <p>3. Kenelle palvelu on? Kerro, että palvelu on tarkoitettu eri-ikäisille ja eritasoisille liikkujille. Voit mainita, että se sopii myös liikuntaa aloitteleville.</p> <p>4. Palvelun luonne Mainitse, että liikunta tapahtuu ohjatusti ryhmässä. Voit todeta, että toiminta tukee hyvinvointia, terveyttä ja säännöllistä liikkumista.</p>	<p>Esimerkkejä toimintaohjeeseen laitettavista asioista</p> <p>1. Miten asiakas ilmoittautuu ryhmään? Kerro, edellyttääkö ohjattuun liikuntaan osallistuminen ennakoilmoittautumista vai voiko mukaan tulla suoraan. Jos kunnassa ei ole sähköistä järjestelmää, ohjaa asiakasta ilmoittautumaan ohjaajalle tai muuhun asiointikanavaan. Jos osaan tunneista pitää ilmoittautua erikseen (esim. kuntosalikurssit, sisäpyöräily), mainitse tämä yleisellä tasolla.</p> <p>2. Mistä löytää aikataulut ja tuntikuvaukset? Ohjaa asiakas tutustumaan ohjatun liikunnan viikko-ohjelmaan, tuntikuvauksiin ja ryhmätietoihin asiointikanavan kautta. Voit mainita, että tiedot päivittyvät säännöllisesti.</p> <p>3. Miten asiakas toimii paikan päällä? Kerro, että asiakas saapuu ryhmään ohjeiden mukaan ja noudattaa ohjaajan antamia käytäntöjä. Asiakas käyttää mahdollisia varusteita palvelun ohjeiden mukaisesti.</p> <p>4. Muutokset ja tiedottaminen Mainitse, että mahdolliset muutokset ryhmien aikatauluissa ilmoitetaan asiointikanavassa tai ohjaajan kautta riippuen kunnan käytännöistä.</p>
<p>Esimerkki kuvauksesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)</p> <p>“Ohjatussa liikunnassa liikutaan ryhmissä ohjaajan johdolla. Tarjolla on esimerkiksi</p>	<p>Esimerkki toimintaohjeesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)</p> <p>“Tutustu ohjatun liikunnan viikko-ohjelmaan ja tuntikuvauksiin verkkosivuilla. Osaan ryhmistä voi osallistua ilman ennakoilmoittautumista,</p>

<p>kunto- ja vesiliikuntaa. Toiminta sopii eri-ikäisille.”</p>	<p>mutta joihinkin tunteista ilmoitaudutaan etukäteen. Ilmoittaudu käytössä olevan asiointitavan mukaisesti. Seuraa ryhmän tiedotusta mahdollisista muutoksista ja noudata ohjaajan antamia ohjeita.”</p>
--	---

Liikuntaa lapsille ja lapsiperheille

(kaikki paikat, joissa järjestetään kunnan ohjaamaa liikuntaa lapsille ja lapsiperheille)

<p>Esimerkkejä kuvaukseen laitettavista asioista</p> <p>1. Mikä palvelu on? Kerro, että palvelu tarjoaa liikuntaa lapsille ja lapsiperheille. Voit mainita, että toiminta sisältää ohjattuja liikuntaryhmiä ja muuta liikuntaa lapsille.</p> <p>2. Mitä palvelu sisältää? Kuvaa, että palvelu tukee liikunnan iloa, motoristen taitojen kehittymistä ja aktiivista arkea. Voit mainita yleisellä tasolla, että tarjolla on monipuolista liikuntaa eri ikäryhmille ja eri tilanteisiin, kuten perhe- ja lasten liikuntaa.</p> <p>3. Kenelle palvelu on? Kerro, että palvelu on tarkoitettu lapsille ja lapsiperheille. Voit todeta esimerkiksi, että toiminta soveltuu eri-ikäisille lapsille.</p> <p>4. Palvelun luonne Mainitse, että toiminta on ohjattua ja ryhmämuotoista. Voit todeta, että palvelu tukee liikkumisen oppimista ja hyvinvointia.</p>	<p>Esimerkkejä toimintaohjeeseen laitettavista asioista</p> <p>1. Miten asiakas ilmoittautuu ryhmään? Kerro, edellyttääkö toimintaan osallistuminen ennakoilmoittautumista vai voiko mukaan tulla suoraan. Jos kunnassa ei ole sähköistä järjestelmää, ohjaa asiakasta ilmoittautumaan ohjaajalle tai muuhun asiointikanavaan.</p> <p>2. Mistä löytää aikataulut ja tuntikuvaukset? Ohjaa asiakas tutustumaan viikko-ohjelmaan, tuntikuvauksiin ja ryhmätietoihin asiointikanavan kautta. Voit mainita, että tiedot päivittyvät säännöllisesti.</p> <p>3. Miten asiakas toimii paikan päällä? Kerro, että asiakas saapuu ryhmään ohjeiden mukaan ja noudattaa ohjaajan antamia käytäntöjä. Asiakas käyttää mahdollisia varusteita palvelun ohjeiden mukaisesti.</p> <p>4. Muutokset ja tiedottaminen Mainitse, että mahdolliset muutokset ryhmien aikatauluissa ilmoitetaan asiointikanavassa tai ohjaajan kautta riippuen kunnan käytännöistä.</p>
<p>Esimerkki kuvauksesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)</p> <p>“Lapset ja perheet voivat liikkua yhdessä ohjatuissa ryhmissä ja tapahtumissa. Toiminta tukee liikkumisen iloa ja taitojen kehittymistä. Se sopii eri-ikäisille lapsille.”</p>	<p>Esimerkki toimintaohjeesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)</p> <p>“Tutustu lasten ja perheiden liikuntaryhmien tuntikuvauksiin ja aikatauluihin verkkosivuilla. Osa ryhmistä on avoimia kaikille, ja osaan ilmoitaudutaan etukäteen. Palvelu on tarkoitettu lapsille ja lapsiperheille. Saavu tunnille ohjeiden mukaan ja noudata ohjaajan ohjeita.”</p>

Liikuntaa nuorille

(kaikki paikat, joissa järjestetään kunnan ohjaamaa liikuntaa nuorille)

Esimerkkejä kuvaukseen laitettavista asioista

1. Mikä palvelu on?

Kerro, että palvelu tarjoaa nuorille suunnattua liikuntaa ja harrastusmahdollisuuksia. Voit mainita tarkemman kohderyhmän (esim. nuoret tai nuoret aikuiset).

2. Mitä palvelu sisältää?

Kuvaa, että palvelu sisältää ohjattuja liikuntaryhmiä ja omaehtoisen liikkumisen mahdollisuuksia. Voit mainita esimerkkejä liikuntamuodoista, kuten

- kuntosaliharjoittelu
- ryhmäliikunta
- vesiliikunta.

3. Kenelle palvelu on?

Kerro, että palvelu on tarkoitettu nuorille (halutessa voi tarkentaa ikäryhmän). Voit todeta, että toiminta tukee eritasoisia liikkujia ja harrastamisen aloittamista.

4. Palvelun luonne

Mainitse, että toiminta voi olla matalan kynnyksen liikuntaa ja rohkaisee liikkumiseen. Voit todeta, että palvelu tukee hyvinvointia ja aktiivista elämäntapaa.

Esimerkkejä toimintaohjeeseen laitettavista asioista

1. Miten asiakas ilmoittautuu ryhmiin?

Kerro, edellyttääkö toimintaan osallistuminen ennakoilmoittautumista vai voiko mukaan tulla suoraan. Jos kunnassa ei ole sähköistä järjestelmää, ohjaa asiakasta ilmoittautumaan ohjaajalle tai muuhun asiointikanavaan.

2. Mistä löytää aikataulut ja tuntikuvaukset?

Ohjaa asiakas tutustumaan viikko-ohjelmaan, tuntikuvauksiin ja ryhmätietoihin asiointikanavan kautta. Voit mainita, että tiedot päivittyvät säännöllisesti.

3. Miten asiakas toimii paikan päällä?

Kerro, että asiakas saapuu ryhmään ohjeiden mukaan ja noudattaa ohjaajan antamia käytäntöjä. Asiakas käyttää mahdollisia varusteita palvelun ohjeiden mukaisesti.

4. Muutokset ja tiedottaminen

Mainitse, että mahdolliset muutokset ryhmien aikatauluissa ilmoitetaan asiointikanavassa tai ohjaajan kautta riippuen kunnan käytännöistä.

Esimerkki kuvauksesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)

“Nuorille on tarjolla liikuntaa eri lajeissa, kuten kuntosalilla ja ryhmissä. Toiminta tukee liikkumista ja harrastamista. Se sopii eri tasoisille liikkujille.”

Esimerkki toimintaohjeesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)

“Tutustu nuorten liikuntaryhmien tarjontaan ja aikatauluihin verkkosivuilla. Tarkista, edellyttääkö ryhmä ennakoilmoittautumista. Palvelu on suunnattu nuorille. Saavu tunnille ohjeiden mukaan ja noudata ohjaajan ohjeita.”

Liikuntaa työikäisille

(kaikki paikat, joissa järjestetään kunnan ohjaamaa liikuntaa työikäisille)

Esimerkkejä kuvaukseen laitettavista asioista

1. Mikä palvelu on?

Kerro, että palvelu tarjoaa työikäisille suunnattuja liikuntamahdollisuuksia. Voit mainita, että se sisältää ohjattua liikuntaa ja muuta harrastetoimintaa.

2. Mitä palvelu sisältää?

Kuvaa, että palvelu tukee kuntoa, terveyttä ja jaksamista arjessa. Voit mainita yleisesti, että tarjolla on monipuolista liikuntaa eri lähtötasoille.

3. Kenelle palvelu on?

Kerro, että palvelu on tarkoitettu työikäisille. Voit mainita, että toiminta sopii sekä aktiiviliikkuville että liikuntaa aloitteleville.

4. Palvelun luonne

Mainitse, että toiminta on ohjattua ja matalan kynnyksen liikuntaa. Voit todeta, että palvelu tukee hyvinvointia ja työkyvyn ylläpitoa.

Esimerkkejä toimintaohjeeseen laitettavista asioista

1. Miten asiakas ilmoittautuu ryhmiin?

Kerro, edellyttääkö toimintaan osallistuminen ennakoilmoittautumista vai voiko mukaan tulla suoraan. Jos kunnassa ei ole sähköistä järjestelmää, ohjaa asiakasta ilmoittautumaan ohjaajalle tai muuhun asiointikanavaan.

2. Mistä löytää aikataulut ja tuntikuvaukset?

Ohjaa asiakas tutustumaan viikko-ohjelmaan, tuntikuvauksiin ja ryhmätietoihin asiointikanavan kautta. Voit mainita, että tiedot päivittyvät säännöllisesti.

3. Miten asiakas toimii paikan päällä?

Kerro, että asiakas saapuu ryhmään ohjeiden mukaan ja noudattaa ohjaajan antamia käytäntöjä. Asiakas käyttää mahdollisia varusteita palvelun ohjeiden mukaisesti.

4. Muutokset ja tiedottaminen

Mainitse, että mahdolliset muutokset ryhmien aikatauluissa ilmoitetaan asiointikanavassa tai ohjaajan kautta riippuen kunnan käytännöistä.

Esimerkki kuvauksesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)

“Työikäiset voivat harrastaa liikuntaa ryhmissä tai omaehtoisesti. Toiminta tukee kuntoa, jaksamista ja hyvinvointia. Se sopii eri tasoille liikkujille.”

Esimerkki toimintaohjeesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)

“Tutustu työikäisille suunnattuihin liikuntaryhmiin ja aikatauluihin verkkosivuilla. Tarkista, tarvitaanko ennakoilmoittautuminen. Saavu tunnille ohjeiden mukaan ja noudata ohjaajan ohjeita. Ajankohtaiset tiedot löytyvät varausjärjestelmästä.”

Soveltava liikunta

(kaikki paikat, joissa järjestetään kunnan ohjaamaa liikuntaa henkilöille, joilla on toimintakykyyn liittyviä erityistarpeita)

Esimerkkejä kuvaukseen laitettavista asioista

1. Mikä palvelu on?

Kerro, että palvelu tarjoaa soveltavaa liikuntaa henkilöille, joilla on toimintakykyyn vaikuttavia tekijöitä.

Voit mainita yleisesti esimerkkejä (vamman, sairaus tai muu tuen tarve).

2. Mitä palvelu sisältää?

Kuvaa, että liikunta on sovitettu osallistujan tarpeiden ja toimintakyvyn mukaan. Voit mainita, että palvelu sisältää esimerkiksi

- ohjattuja liikuntaryhmiä
- muuta liikuntaa tai neuvontaa.

3. Kenelle palvelu on?

Kerro, että palvelu on tarkoitettu henkilöille, joilla on vaikeuksia osallistua yleisesti tarjottuun liikuntaan. Voit pitää kohderyhmän laajana (ei erikseen lapset/nuoret/ikäihmiset).

4. Palvelun luonne

Mainitse, että toiminta on ohjattua ja yksilöllisesti huomioivaa. Korosta, että palvelu tukee liikkumista, toimintakykyä ja hyvinvointia.

Esimerkki kuvauksesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)

“Soveltavassa liikunnassa liikkuminen mukautetaan osallistujan tarpeisiin. Se sopii henkilöille, joilla on sairaus, vamma tai muu tuen tarve. Tavoitteena on mahdollistaa liikkuminen kaikille.”

Esimerkkejä toimintaohjeeseen laitettavista asioista

1. Miten asiakas ilmoittautuu ryhmään?

Kerro, edellyttääkö toimintaan osallistuminen ennakoilmoittautumista vai voiko mukaan tulla suoraan. Jos kunnassa ei ole sähköistä järjestelmää, ohjaa asiakasta ilmoittautumaan ohjaajalle tai muuhun asiointikanavaan.

2. Mistä löytää aikataulut ja tuntikuvaukset?

Ohjaa asiakas tutustumaan viikko-ohjelmaan, tuntikuvauksiin ja ryhmätietoihin asiointikanavan kautta. Voit mainita, että tiedot päivittyvät säännöllisesti.

3. Miten asiakas toimii paikan päällä?

Ohjeista saapumaan tunnille henkilökohtaisten tarpeiden mukaisesti ja tarvittaessa avustajan kanssa.

4. Muutokset ja tiedottaminen

Mainitse, että mahdolliset muutokset ryhmien aikatauluissa ilmoitetaan asiointikanavassa tai ohjaajan kautta riippuen kunnan käytännöistä.

Esimerkki toimintaohjeesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)

“Tutustu soveltavan liikunnan ryhmiin ja aikatauluihin verkkosivuilla. Palvelu on tarkoitettu erityistä tukea tarvitseville. Tarkista ilmoittautumiskäytännöt. Saavu tunnille henkilökohtaisten tarpeiden mukaan ja noudata ohjaajan ohjeita. Seuraa ryhmien ajankohtaisia tietoja varausjärjestelmästä.”

Liikuntaa ikääntyneille

(kaikki paikat, joissa järjestetään kunnan ohjaamaa liikuntaa ikääntyneille)

Esimerkkejä kuvaukseen laitettavista asioista

1. Mikä palvelu on?

Kerro, että palvelu tarjoaa ikääntyneille suunnattua liikuntaa ja liikuntamahdollisuuksia. Voit käyttää termiä ikääntyneet tai seniorit.

2. Mitä palvelu sisältää?

Kuvaa, että palvelu sisältää ohjattuja liikuntaryhmiä ja muuta liikuntaa, joka tukee arjessa jaksamista. Voit mainita esimerkkejä, kuten

- kuntosaliharjoittelu
- ryhmäliikunta
- vesiliikunta.

3. Kenelle palvelu on?

Kerro, että palvelu on tarkoitettu ikääntyneille. Voit todeta, että toiminta soveltuu eri toimintakyvyn tasoille.

4. Palvelun luonne

Korosta, että toiminta tukee

- toimintakykyä
- hyvinvointia
- arjessa pärjäämistä.

Voit mainita, että liikunta on ohjattua ja sovellettavissa osallistujien tarpeisiin.

Esimerkkejä toimintaohjeeseen laitettavista asioista

1. Miten asiakas ilmoittautuu ryhmisiin?

Kerro, edellyttääkö toimintaan osallistuminen ennakoilmoittautumista vai voiko mukaan tulla suoraan. Jos kunnassa ei ole sähköistä järjestelmää, ohjaa asiakasta ilmoittautumaan ohjaajalle tai muuhun asiointikanavaan.

2. Mistä löytää aikataulut ja tuntikuvaukset?

Ohjaa asiakas tutustumaan viikko-ohjelmaan, tuntikuvauksiin ja ryhmätietoihin asiointikanavan kautta. Voit mainita, että tiedot päivittyvät säännöllisesti.

3. Miten asiakas toimii paikan päällä?

Kerro, että asiakas saapuu ryhmään ohjeiden mukaan ja noudattaa ohjaajan antamia käytäntöjä. Asiakas käyttää mahdollisia varusteita palvelun ohjeiden mukaisesti.

4. Muutokset ja tiedottaminen

Mainitse, että mahdolliset muutokset ryhmien aikatauluissa ilmoitetaan asiointikanavassa tai ohjaajan kautta riippuen kunnan käytännöistä.

Esimerkki kuvauksesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)

“Ikääntyneet voivat liikkua ohjatuissa ryhmissä ja omaehtoisesti. Liikunta tukee toimintakykyä ja arjessa jaksamista. Toiminta sopii eri tasoille liikkujille.”

Esimerkki toimintaohjeesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)

“Tutustu ikääntyneille suunnattuihin liikuntaryhmiin ja aikatauluihin kunnan verkkosivuilla. Tarkista, tarvitaanko ennakoilmoittautuminen. Saavu tunnille ohjeiden mukaan ja noudata ohjaajan ohjeita.”

Veneilijöiden palvelut

(venepaikat, vierasvenesatamat, veneiden talvisäilytyspaikat, veneidenlaskupaikat jne.)

LIPAS-järjestelmässä: Retkeilyn palvelut (osittain), Liikunta- ja ulkoilureitit (osittain)

Esimerkkejä kuvaukseen laitettavista asioista

1. Mikä palvelu on?

Kerro, että palvelu tarjoaa veneilijöille tarkoitettuja palveluja ja infrastruktuuria. Voit mainita esimerkkeinä venepaikat, satamat, veneenlaskupaikat ja talvisäilytysalueet.

2. Mitä palvelu sisältää?

Kuvaa, että palvelu mahdollistaa veneilyharrastuksen ja vesillä liikkumisen. Voit mainita esimerkiksi, että palveluun kuuluu

- venepaikkoja ja satamia
- veneen lasku- ja säilytysmahdollisuuksia
- muita veneilyä tukevia palveluja.

Lukumäärät voi mainita yleisellä tasolla (esim. "useita venepaikkoja ja satamia").

3. Kenelle palvelu on?

Kerro, että palvelu on tarkoitettu veneilijöille ja vesillä liikkujille. Voit todeta, että se soveltuu sekä harrastajille että satunnaisille käyttäjille.

4. Palvelun luonne

Mainitse esimerkiksi, että palvelu tukee veneilyä eri vuodenaikoina, mukaan lukien säilytysratkaisut talviaikaan. Voit todeta, että palvelu mahdollistaa sekä lyhytaikaisen että pidempiaikaisen käytön.

Esimerkki kuvauksesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)

Esimerkkejä toimintaohjeeseen laitettavista asioista

1. Venepaikan varaaminen ja uusiminen

Ohjeista asiakas varaamaan venepaikan käytössä olevan varausjärjestelmän kautta tai asioimaan kunnan ohjeistamalla tavalla. Kerro, miten aiemman kauden venepaikan haltija voi uusia paikkansa. Voit mainita yleisesti, että vapaat paikat voidaan jakaa hakijoille kunnan käytännön mukaisesti (esim. arvonta).

2. Maksaminen ja paikan käyttöönotto

Kerro, että venepaikan voi maksaa kunnan asiointikanavan kautta. Jos venepaikkamerkki tai muu tunniste on käytössä, mainitse, että se tulee kiinnittää veneeseen ohjeiden mukaisesti.

3. Vierasvenesatamien tai kausipaikkojen käyttö

Ohjeista, että asiakas toimii sataman ohjeiden mukaan ja käyttää palveluja omatoimisesti. Voit mainita, että vierasveneille voi olla omat käyttöohjeet tai aikarajat.

4. Veneenlasku ja talvisäilytys

Kerro, että veneen voi laskea vesille kunnan ohjeistamissa paikoissa ja että saatavilla voi olla avaimia tai varusteita, jotka pitää noutaa. Talvisäilytyspaikan varaamisesta voi kertoa samalla periaatteella kuin venepaikan varaamisesta.

5. Vesireittien ja alueiden käyttö

Mainitse, että vesireitit ovat vapaasti käytettävissä, kun ne ovat turvallisia ja avoinna. Ohjaa asiakas tutustumaan reitteihin asiointikanavassa tai karttapalvelussa.

Esimerkki toimintaohjeesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)

“Veneilyä varten on satamia, venepaikkoja ja veneenlaskupaikkoja. Niiden avulla voi liikkua vesillä ja harrastaa veneilyä. Mahdollisuuksia on sekä kesäkaudelle että talvisäilytykseen.”

“Varaa venepaikka käytössä olevan varausjärjestelmän kautta ja uusi paikka maksamalla venepaikkamaksu määräajan puitteissa. Nouda ja kiinnitä venepaikkamerkki ohjeiden mukaan. Veneen voi laskea vesille sille tarkoitetuissa paikoissa ja talvisäilytyspaikan voi varata varausjärjestelmästä. Tutustu vesireitteihin karttapalvelussa ja käytä palveluja omatoimisesti.”

Vesiturheilupaikat

(soutustadionit, melontapaikat)

LIPAS-järjestelmässä: Veneurheilupaikat

Esimerkkejä kuvaukseen laitettavista asioista

1. Mikä palvelu on?

Kerro, että palvelu tarjoaa vesiturheiluun ja vesillä liikkumiseen tarkoitettuja paikkoja. Voit mainita esimerkiksi soutu- ja melontapaikat sekä muut vesiliikuntaan soveltuvat alueet.

2. Mitä palvelu sisältää?

Kuvaa, että palvelu mahdollistaa erilaisten vesiturheilulajien harrastamisen, kuten

- melonta
- soutu
- muu kevyt vesiliikunta.

3. Kenelle palvelu on?

Kerro, että palvelu on tarkoitettu vesiturheilusta ja vesillä liikkumisesta kiinnostuneille. Voit todeta, että se soveltuu eri-ikäisille käyttäjille.

4. Palvelun luonne

Mainitse, että toiminta on omatoimista ja tapahtuu luonnonolosuhteissa. Voit todeta, että sää- ja vesistöolosuhteet vaikuttavat käyttöön.

Esimerkkejä toimintaohjeeseen laitettavista asioista

1. Käytettävyys ja vapaa käyttö

Kerro, voiko vesiturheilupaikkoja käyttää omatoimisesti, kun ne ovat avoinna ja olosuhteet ovat turvalliset. Mainitse, että alueilla tulee noudattaa vesiliikenteen sääntöjä ja paikan käyttöohjeita.

2. Varaukset ja käytännöt (jos niitä on)

Jos soutustadionin tai melontapaikan käyttö edellyttää varausta tietyille ajoille, ohjeista asiakas tarkistamaan varauksilanteen asiointikanavasta. Kerro, että vuoroja voi tarvittaessa varata varausjärjestelmän kautta.

3. Varusteet ja omatoiminen toiminta

Mainitse, että asiakas käyttää palvelua omilla varusteilla (esim. vene, kanootti, kajakki, SUP-lauta), ellei kunnalla ole erillistä lainaus- tai vuokrausjärjestelmää. Ohjeista huomioimaan turvallisuus ja mahdolliset pelastusliivisuositukset yleisellä tasolla.

4. Reittien ja alueiden tarkistaminen

Ohjaa asiakas tutustumaan melonta- tai soutu-reitteihin asiointikanavassa, jos kunta tarjoaa reittikarttoja tai aluekohtaisia tietoja. Voit

	mainita, että reittien käytettävyys voi olla olosuhderiippuvaista.
<p>Esimerkki kuvauksesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)</p> <p>“Vesiurheilupaikoissa voi liikkua ja harrastaa vesillä, esimerkiksi soutaa tai meloa. Toiminta tapahtuu luonnonvesissä. Käyttö riippuu sää- ja vesistöolosuhteista.”</p>	<p>Esimerkki toimintaohjeesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)</p> <p>“Vesiurheilupaikat ovat omatoimisesti käytettävissä niiden ollessa avoinna ja olosuhteiden salliessa. Tarkista mahdolliset varausajat varausjärjestelmästä ja varaa vuoro tarvittaessa. Käytä omia varusteita ja noudata vesiliikenteen sääntöjä sekä alueen käyttöohjeita. Tutustu reitteihin karttapalvelussa ennen lähtöä.”</p>
<p>Uimahallit (ja maauimalat) (uimahallit, maauimalat)</p> <p>LIPAS-järjestelmässä: Uima-altaat, hallit ja kylpylät; Maauimalat ja uimarannat (osittain)</p>	
<p>Esimerkkejä kuvaukseen laitettavista asioista</p> <p>1. Mikä palvelu on? Kerro, että palvelu tarjoaa uimahalleja ja maauimaloita vesiliikuntaan ja virkistäytymiseen. Voit esimerkiksi mainita, että kyse on sekä sisä- että ulkouintipaikoista.</p> <p>2. Mitä palvelu sisältää? Kuvaa, että palvelu mahdollistaa uimisen ja muun vesiliikunnan, kuten vesijumpan ja vesiliikunnan. Voit mainita myös, jos tarjolla on ohjattua toimintaa ja opetusta.</p> <p>3. Kenelle palvelu on? Kerro, että palvelu on tarkoitettu kaikille vesiliikunnasta kiinnostuneille. Voit todeta, että se soveltuu eri-ikäisille ja eritasoisille käyttäjille.</p> <p>4. Palvelun luonne Mainitse, että palvelu tarjoaa mahdollisuuksia sekä omatoimiseen liikkumiseen että ohjattuun toimintaan. Voit todeta, jos käyttö vaihtelee tilojen ja kauden mukaan (esim. maauimalat).</p>	<p>Esimerkkejä toimintaohjeeseen laitettavista asioista</p> <p>1. Miten palvelua käytetään? Kerro, että uimahalliin tai maauimalaan tullaan aukioloaikojen puitteissa ja että sisäänpääsy on pääsääntöisesti maksullinen. Voit mainita yleisesti, että uimahallissa on uintiaika, joka voi olla rajattu.</p> <p>2. Lipun ostaminen ja kulkeminen Ohjaa asiakas ostamaan kertalipun, sarjakortin tai kausikortin asiointikanavassa tai palvelupisteessä. Jos käytössä on asiakaskortti, mainitse sen käyttöperiaate lyhyesti (esim. “uimahallin asiakaskorttiin voidaan ladata palvelun tuotteita”).</p> <p>3. Peseytyminen ja uimahallikäytännöt Kerro, että asiakkaan tulee peseytyä ennen allastiloihin siirtymistä ja käyttää uudelleen puhdasta uima-asua. Voit mainita yleisen turvallisuusperiaatteen, esimerkiksi että uimataidottomalla tai pienellä lapsella tulee olla aikuinen valvoja mukana.</p> <p>4. Aukioloajat ja käytön rajoitukset</p>

	<p>Ohjeista tarkistamaan aukioloajat asiointikanavasta. Kerro, että osa palveluista (esim. saunat, radat, lastenaltaat) voi olla ajoittain pois käytöstä tai että kassalla on omat aikarajansa.</p> <p>5. Toimiminen paikan päällä Mainitse, että asiakkaan tulee seurata henkilökunnan ohjeita ja noudattaa uimahallin tai maauimalan sääntöjä. Kerro, että asiakas poistuu allastiloista hallin ohjeiden mukaisesti esimerkiksi ennen sulkemisaikaa.</p>
<p>Esimerkki kuvauksesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)</p> <p>“Uimahalleissa ja maauimaloissa voi uida ja liikkua vedessä. Tarjolla on mahdollisuus omaehtoiseen liikkumiseen ja ohjattuun vesiliikuntaan. Paikat sopivat kaikenikäisille.”</p>	<p>Esimerkki toimintaohjeesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)</p> <p>“Osta uimahallin kertalippu tai asiakaskortille ladattava tuote verkkosivuilta tai palvelupisteestä. Tarkista aukioloajat ennen saapumista. Peseydy huolellisesti ja käytä puhdasta uima-asua. Uimataidottomalla lapsella tulee olla mukana aikuinen valvoja. Noudata hallin käyttöohjeita ja henkilökunnan ohjeita.”</p>
<p>Uimarannat (ja talviuintipaikat) (talviuintipaikat, uimarannat, uimapaikat jne.)</p> <p>LIPAS-järjestelmässä: Maauimalat ja uimarannat (osittain)</p>	
<p>Esimerkkejä kuvaukseen laitettavista asioista</p> <p>1. Mikä palvelu on? Kerro, että palvelu tarjoaa uimarantoja ja talviuintipaikkoja vesiliikuntaan ja virkistytymiseen. Voit mainita esimerkiksi, että rantoja sijaitsee eri puolilla kuntaa.</p> <p>2. Mitä palvelu sisältää? Kuvaa, että palvelu mahdollistaa uimisen ja oleskelun vesistöjen äärellä. Voit mainita yleisesti, että rannoilla voi olla uimiseen ja virkistytymiseen liittyviä varustuksia (esim. laiturit, taukopaikat). Talviuintipaikat voi mainita osana kokonaisuutta.</p>	<p>Esimerkkejä toimintaohjeeseen laitettavista asioista</p> <p>1. Vapaa käyttö Kerro, että uimarannat ja useimmat uimapaikat ovat vapaasti käytettävissä, kun ne ovat turvallisessa kunnossa. Mainitse, että talviuintipaikkojen käytettävyys voi vaihdella vuodenaikojen ja olosuhteiden mukaan. Kerro myös, jos paikka on maksullinen tai vaatii uimaseuran jäsenyyttä (esim. talviuintipaikat).</p> <p>2. Uiminen omalla vastuulla Kerro lyhyesti, että uinti tapahtuu omalla vastuulla ja että huoltajat vastaavat lasten ja uimataidottomien valvonnasta.</p>

<p>3. Kenelle palvelu on? Kerro, että palvelu on tarkoitettu kaikille vesillä liikkumisesta ja ulkoilusta kiinnostuneille. Voit todeta, että se soveltuu eri-ikäisille käyttäjille.</p> <p>4. Palvelun luonne Mainitse, että uimarantoja käytetään omatoimiseen virkistäytymiseen ja liikkumiseen. Voit todeta, että kunta huolehtii yleisesti rantojen kunnossapidosta ja uimaveden seurannasta.</p>	<p>3. Rannan ohjeiden noudattaminen Ohjeista noudattamaan rannalla olevia ohjeita, kieltoja ja varoituksia. Jos alueella on eläimiin, tulentekoon tai muihin toimintoihin liittyviä sääntöjä, kerro niistä yleisellä tasolla (esim. “noudatettava paikan ohjeita”).</p> <p>4. Uimaveden laatu ja olosuhteet Ohjaa asiakas tarkistamaan uimaveden laatu- ja olosuhdetiedot asiointikanavasta, koska tiedot päivittyvät säännöllisesti. Voit mainita yleisperiaatteena, että sinilevätilanteessa uimista ei suositella.</p> <p>5. Rannan käyttäminen ja siisteys Kerro, että rannan käyttäjän tulee huolehtia siisteydestä ja käyttää jäteastioita. Mainitse, että talviuintipaikoissa voi olla rajoituksia, kuten avannon sulkeminen tietyiksi ajoiksi.</p>
---	---

<p>Esimerkki kuvauksesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)</p> <p>“Uimarannoilla ja talviuintipaikoissa voi uida ja viettää aikaa veden äärellä. Alueet sopivat ulkoiluun ja virkistäytymiseen ympäri vuoden. Ne ovat avoimia kaikenikäisille.”</p>	<p>Esimerkki toimintaohjeesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)</p> <p>“Uimarannat ovat vapaasti käytettävissä, ja uinti tapahtuu omalla vastuulla. Huoltajat vastaavat lasten ja uimataidottomien valvonnasta. Noudata rannan ohjeita ja tarkista uimaveden laatu kunnan verkkosivulta. Huomioi, että talviuintipaikkojen käyttö voi vaihdella olosuhteiden mukaan. Pidä ranta siistinä ja toimi paikan sääntöjen mukaisesti.”</p>
--	--

Hevosharrastuspaikat

(ratsastuskentät, maneesit, ratsastusreitit, raviradat)

LIPAS-järjestelmässä: Hevosurheilu

<p>Esimerkkejä kuvaukseen laitettavista asioista</p> <p>1. Mikä palvelu on? Kerro, että palvelu tarjoaa hevosharrastukseen ja ratsastukseen tarkoitettuja paikkoja. Voit mainita esimerkkeinä ratsastuskentät, maneesit, ratsastusreitit ja raviradat.</p> <p>2. Mitä palvelu sisältää?</p>	<p>Esimerkkejä toimintaohjeeseen laitettavista asioista</p> <p>1. Käyttö ja saavutettavuus Kerro, kenen käytössä ratsastuskenttä, -maneesi tai -reitti on ja milloin sitä saa käyttää. Kerro myös, onko käyttö maksullista.</p> <p>2. Varaustilanteen tarkistaminen</p>
--	--

<p>Kuvaa, että palvelu mahdollistaa ratsastuksen ja muun hevosurheilun harrastamisen. Voit mainita, että paikkoja käytetään harjoitteluun ja harrastustoimintaan.</p> <p>3. Kenelle palvelu on? Kerro, että palvelu on tarkoitettu hevosharrastajille ja ratsastuksesta kiinnostuneille. Vältä rajaamasta vain aktiiviharrastajiin.</p> <p>4. Palvelun luonne Mainitse, jos toimintaa voidaan harjoittaa sekä omatoimisesti että ohjatusti. Voit todeta, että käyttö perustuu paikkakohtaisiin käytäntöihin.</p>	<p>Ohjeista asiakas tarkistamaan varaustilanteen asiointikanavasta, jos kunnassa käytetään varausjärjestelmää. Kerro, että varauksen voi tehdä tarvittaessa asiointikanavan kautta (jos kunta tarjoaa sen).</p> <p>3. Lajikohtaiset turvallisuus- ja käyttöohjeet Mainitse, että hevosharrastuspaikoilla tulee noudattaa tallien ja kenttien turvallisuusohjeita, kuten</p> <ul style="list-style-type: none"> - hevosten ja ratsastajien etäisyyksien huomioiminen - maneesin ja kentän kiertosäännöt - ratsastusreittien yhteiskäytön pelisäännöt. <p>Jos ravirataa käytetään, kerro että sen käyttö noudattaa rata-alueen omia sääntöjä.</p> <p>4. Varusteet ja omatoiminen toiminta Kerro, että asiakas huolehtii omista varusteistaan, kuten hevosesta, varusteista ja mahdollisesta turvavarustuksesta. Mainitse, onko palvelussa erillistä välinevuokrausta.</p> <p>5. Reitit ja alueen tiedot Ohjeista asiakas tutustumaan ratsastusreitteihin, maastopolkuihin ja niiden kuntoon asiointikanavan tai karttapalvelun kautta. Kerro, että reittien käytettävyys voi olla olosuhderiippuvaista (esim. kelirikkoaikana).</p>
<p>Esimerkki kuvauksesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)</p> <p>“Hevosharrastuspaikoissa voi ratsastaa ja harrastaa hevosurheilua. Käytössä voi olla esimerkiksi kenttiä, maneesitiloja ja reittejä. Ne soveltuvat harrastamiseen ja harjoitteluun.”</p>	<p>Esimerkki toimintaohjeesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)</p> <p>“Tarkista hevosharrastuspaikkojen varaustilanne varausjärjestelmästä. Osa kentistä ja maneesista on vapaasti käytettävissä, ja osa edellyttää varausta. Tutustu ratsastusreitteihin ja niiden kuntoon karttapalvelussa. Käytä palveluja omatoimisesti, noudata turvallisuusohjeita ja huolehdi omista varusteistasi.”</p>

Skeitti- (ja scoottaus)paikat

(skeittipuistot, skeittirampit, skeittipoolit, skeittihallit)

LIPAS-järjestelmässä: Lähiliikunta ja liikuntapuistot (osittain); Liikuntahallit (osittain)

Esimerkkejä kuvaukseen laitettavista asioista

1. Mikä palvelu on?

Kerro, että palvelu tarjoaa skeittaukseen ja scoottaukseen tarkoitettuja liikuntapaikkoja. Voit mainita esimerkiksi skeittipuistot, rampit, poolit ja skeittihallit.

2. Mitä palvelu sisältää?

Kuvaa, että paikat soveltuvat rullalautailuun, scoottaukseen ja muihin vastaaviin lajeihin. Voit mainita esimerkiksi, että niitä voidaan käyttää myös esimerkiksi BMX-pyöräilyyn tai rullaluisteluun.

3. Kenelle palvelu on?

Kerro, että palvelu on tarkoitettu skeittauksesta ja scoottauksesta kiinnostuneille. Voit todeta, että se soveltuu eri-ikäisille ja eritasoisille käyttäjille.

4. Palvelun luonne

Mainitse, että alueet ovat rakennettuja ja lajeihin suunniteltuja harrastuspaikkoja. Voit todeta, että käyttö on pääosin omatoimista.

Esimerkkejä toimintaohjeeseen laitettavista asioista

1. Vapaa käyttö ja aukioloajat

Kerro, että ulkoskeittipaikat ovat vapaasti käytettävissä, kun ne ovat avoinna (esimerkiksi klo 7–22, jos kunnalla on käytössä yleinen käyttöaika-rajotus). Jos skeittihalleilla on omat aukioloajat tai maksut, ohjaa asiakas tarkistamaan ne asiointikanavasta.

2. Turvallinen käyttö

Ohjeista käyttäjiä noudattamaan alueen turvallisuusohjeita ja huomioimaan muut käyttäjät. Voit mainita yleisesti, että suojarusteiden käyttäminen on suositeltavaa.

3. Varusteet ja omatoiminen harjoittelu

Kerro, että skeittipaikoilla käytetään omia välineitä (skeittilaudat, scootit, rullaluistimet jne.). Mainitse, että alueet ovat tarkoitettu itsenäiseen harjoitteluun.

4. Käyttövuorot tai erityisjärjestelyt

Jos skeittihallissa tai osassa tiloja on varattavia vuoroja tai ryhmätoimintaa, ohjeista tarkistamaan vuorot asiointikanavasta. Ulkotilojen osalta voi todeta, että ne ovat yleensä omatoimisissa ja maksuttomassa käytössä.

5. Ylläpito ja mahdolliset sulut

Ohjaa asiakas varmistamaan asiointikanavasta, jos alueella voi olla tilapäisiä sulkemisia esimerkiksi huoltotöiden tai tapahtumien vuoksi.

Esimerkki kuvauksesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)

“Skeittipaikoissa voi harrastaa rullalautailua ja scoottausta. Alueet on rakennettu lajeja varten

Esimerkki toimintaohjeesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)

“Skeitti- ja scoottauspaikat ovat vapaasti käytettävissä niiden aukioloaikoina. Käytä omia välineitä ja noudata alueen turvallisuusohjeita.

<p>ja sopivat myös esimerkiksi BMX-pyöräilyyn. Ne ovat omaehtoiseen harjoitteluun.”</p>	<p>Tarkista mahdolliset varaukset, aukioloajat ja tilapäiset sulut varausjärjestelmästä. Huomioi muut käyttäjät ja harjoittele omatoimisesti.”</p>
<h2>Ampumaurheilupaikat</h2> <p>(sisäämpumaradat, ampumahallit, ulkoampumaradat, ampumahiihtopaikat)</p> <p>LIPAS-järjestelmässä: Ampumaurheilupaikat</p>	
<p>Esimerkkejä kuvaukseen laitettavista asioista</p> <p>1. Mikä palvelu on? Kerro, että palvelu tarjoaa ampumaurheiluun tarkoitettuja paikkoja. Voit mainita esimerkkeinä ampumaradat, ampumahallit ja ampumahiihtopaikat.</p> <p>2. Mitä palvelu sisältää? Kuvaa, että palvelu mahdollistaa ampumaurheilun harjoittelun ja harrastamisen. Voit mainita yleisesti, että paikat soveltuvat erilaisiin ampumalajeihin ja harjoitteluun.</p> <p>3. Kenelle palvelu on? Kerro, että palvelu on tarkoitettu ampumaurheilusta kiinnostuneille ja harrastajille. Voit pitää kohderyhmän yleisenä (ei jäsenyys- tai lupaehtoja → ne kuuluvat toimintaohjeisiin).</p> <p>4. Palvelun luonne Mainitse, että toiminta tapahtuu rakennetuilla ja valvotuilla harjoittelualueilla. Voit todeta, että käyttö perustuu turvallisiin toimintatapoihin ja ohjeisiin.</p>	<p>Esimerkkejä toimintaohjeeseen laitettavista asioista</p> <p>1. Käytön edellytykset (voidaan kuvata myös Ehdot ja kriteerit -kentässä) Kerro, että ampumaurheilupaikkojen käyttö edellyttää turvallisuusohjeiden noudattamista ja että niissä voi olla erityisiä käyttörajoituksia. Mainitse, että tilojen käyttäminen voi edellyttää seuran jäsenyyttä tai erillistä sopimusta seuran kanssa, jos kunta toimii näin (tyypillinen käytäntö).</p> <p>2. Miten käyttövuoroja saa Ohjeista asiakas tarkistamaan mahdolliset vuorot, harjoitusajat tai varattavat ajat asiointikanavasta. Kerro, että omaa vuoroa voi varata tai tiedustella kunta- tai seurakohtaisen käytännön mukaisesti.</p> <p>3. Turvallisuus Mainitse, että ampumaurheilupaikoilla on tiukat turvallisuusohjeet, jotka käyttäjän on aina luettava ja noudatettava. Voit todeta yleisesti, että ampuminen edellyttää asianmukaista osaamista ja välineistöä (ilman yksityiskohtaisia varustelistauksia).</p> <p>4. Omatoiminen harjoittelu Kerro, että omatoiminen ampumarjoittelu on mahdollista vain niille käyttäjille, joilla on lupa tai sovittujen käytäntöjen mukainen oikeus. Muista jättää yksityiskohdat yleiselle tasolle (ei yksittäisiä ikä- tai lupatietoja).</p> <p>5. Lisätiedot ja yhteydenotot</p>

	Ohjaa asiakas ottamaan tarvittaessa yhteyttä palvelun asiointikanavaan tai ampumaseuraan, jos hän haluaa käyttää tiloja eikä ole varma toimintatavasta.
<p>Esimerkki kuvauksesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)</p> <p>“Ampumaurheilupaikoissa voi harjoitella ampumaurheilua radoilla ja halleissa. Alueet on suunniteltu turvalliseen harjoitteluun. Ne soveltuvat lajin harrastajille.”</p>	<p>Esimerkki toimintaohjeesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)</p> <p>“Ampumaurheilupaikkojen käyttö edellyttää turvallisuusohjeiden noudattamista. Osa radoista on käytettävissä vain seuran jäsenille tai sopimuksen mukaan. Tarkista mahdolliset harjoitus- ja varausajat varausjärjestelmästä ja toimi ohjeiden mukaan. Omatoiminen käyttö edellyttää asianmukaista lupaa ja osaamista.”</p>
<p>Moottoriturheilupaikat</p> <p>(moottoriturheilualueet, radat, karting-radat, moottoripyöräilyalueet, kiihdytysradat, rallicross- ja jokamiesradat, jääspeedway-radat)</p> <p>LIPAS-järjestelmässä: Moottoriturheilualueet</p>	
<p>Esimerkkejä kuvaukseen laitettavista asioista</p> <p>1. Mikä palvelu on? Kerro, että palvelu tarjoaa moottoriturheiluun tarkoitettuja alueita ja ratoja. Voit mainita esimerkiksi moottoriradat, kartingradat ja muut moottoriturheilualueet.</p> <p>2. Mitä palvelu sisältää? Kuvaa, että palvelu mahdollistaa erilaisten moottoriturheilulajien harrastamisen ja harjoittelun. Voit mainita yleisesti, että alueet on suunniteltu lajille sopiviksi ja turvallisiksi harjoitteluympäristöiksi.</p> <p>3. Kenelle palvelu on? Kerro, että palvelu on tarkoitettu moottoriturheilusta kiinnostuneille ja harrastajille. Ei rajata tarkemmin (esim. seurat, lisenssit → toimintaohjeeseen).</p> <p>4. Palvelun luonne Mainitse, että toiminta tapahtuu erikseen rakennetuilla ja lajeihin varatuilla alueilla. Voit</p>	<p>Esimerkkejä toimintaohjeeseen laitettavista asioista</p> <p>1. Käytön edellytykset Kerro, että moottoriturheilupaikkojen käyttö edellyttää turvallisuusohjeiden ja radan sääntöjen noudattamista. Mainitse, että osa moottoriradoista on käytettävissä vain organisoidun toiminnan, seurojen, kerhojen tai tapahtumien aikana. Omatoiminen harjoittelu voi olla mahdollista vain radan käyttöehtojen mukaisesti.</p> <p>2. Varaus- ja käyttövuorot Ohjeista asiakas tarkistamaan radan varaus- ja harjoitusvuorot asiointikanavasta. Kerro, että oman ajovuoron voi varata tarvittaessa varausjärjestelmän kautta, jos kunta tai toimija tarjoaa sellaisen.</p> <p>3. Turvallisuus ja varusteet Mainitse, että käyttäjällä tulee olla asianmukaiset suojarusteet ja soveltuva ajokalusto (ei yksityiskohtaisia listoja, vain periaate). Korosta, että radan henkilökunnan tai</p>

<p>todeta, että käyttö perustuu paikkakohtaisiin käytäntöihin ja turvallisuusperiaatteisiin.</p>	<p>järjestäjän ohjeita on noudatettava. Moottoriurheilupaikkojen käyttö voi edellyttää ajotaitoihin liittyviä edellytyksiä tai kulkulupia.</p> <p>4. Alueen olosuhteet ja mahdolliset rajoitukset Ohjeista tarkistamaan, onko radalla tilapäisiä sulkuja, tapahtumia, kunnossapitoa tai olosuhterajoituksia. Talvilajeihin (esim. jääspeedway) voi liittyä olosuhteriippuvuus, josta kannattaa mainita lyhyesti.</p> <p>5. Omatoiminen toiminta ja muut käyttäjät Kerro, että omatoiminen ajo tapahtuu radan sääntöjen ja sovittujen vuorojen puitteissa. Ohjeista huomioimaan muut radankäyttäjät ja noudattamaan radan liikenne- ja ajolinjasääntöjä.</p>
<p>Esimerkki kuvauksesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)</p> <p>“Moottoriurheilupaikoissa voi harrastaa esimerkiksi moottoripyöräilyä ja kartingia. Alueet on rakennettu lajien harjoittelua varten. Ne tukevat turvallista ajamista suljetuilla alueilla.”</p>	<p>Esimerkki toimintaohjeesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)</p> <p>“Tarkista moottoriurheilupaikkojen varaus- ja harjoitusvuorot varausjärjestelmästä. Osa radoista on käytettävissä vain järjestetyn toiminnan aikana, ja omatoiminen ajo edellyttää radan sääntöjen ja turvallisuusohjeiden noudattamista. Käytä asianmukaisia varusteita ja seuraa mahdollisia olosuhte- tai tapahtumasulkuja.”</p>
<p>Koiraharrastuspaikat (agilityradat, koirahiihtopaikat, valjakkourheilupaikat, koirapuistot, koirien uintipaikat)</p> <p>LIPAS-järjestelmässä: Koiraurheilu</p>	
<p>Esimerkkejä kuvaukseen laitettavista asioista</p> <p>1. Mikä palvelu on? Kerro, että palvelu tarjoaa koiraharrastukseen ja ulkoiluun tarkoitettuja alueita. Voit mainita esimerkiksi koirapuistot, agilityradat ja muut harrastusalueet.</p> <p>2. Mitä palvelu sisältää?</p>	<p>Esimerkkejä toimintaohjeeseen laitettavista asioista</p> <p>1. Käyttöajat ja vapaa käyttö Kerro, että koirapuistot ja muut ulkoalueet ovat vapaassa käytössä, kun ne ovat avoinna. Mainitse, että joillakin alueilla (esim. koirapuistot) voi olla yleiset käyttöajat, jotka on hyvä tarkistaa asiointikanavasta.</p> <p>2. Alueen säännöt ja vastuut</p>

<p>Kuvaa, että palvelu mahdollistaa koiran kanssa liikkumisen, harjoittelun ja harrastamisen. Voit mainita esimerkkejä lajeista, kuten agility, toko tai muu koiraharrastus (ei pitkää lajilistaa).</p> <p>3. Kenelle palvelu on? Kerro, että palvelu on tarkoitettu koiranomistajille ja koiraharrastajille. Voit todeta, että alueet soveltuvat erilaisiin käyttötarkoituksiin ulkoilusta harrastamiseen.</p> <p>4. Palvelun luonne Mainitse, että alueet ovat koirien käyttöön suunniteltuja ja rajattuja tai tarkoitukseen varattuja. Voit todeta, että käyttö on pääosin omatoimista.</p>	<p>Ohjeista noudattamaan alueella olevia opastetauluja ja järjestyssääntöjä. Mainitse, että koiranomistaja vastaa koiransa käyttäytymisestä, turvallisuudesta ja valvonnasta.</p> <p>3. Aluejaot ja erityiskäytöt Kerro, että joissakin koiraharrastuspaikoissa (esim. koirametsät, koirapuistot) voi olla erilliset alueet eri kokoisille koirille. Jos alueella on lajiin liittyviä erityisiä ohjeita (esim. agility- tai valjakkourheilupaikat), ohjeista käyttäjiä noudattamaan paikan sääntöjä ja huomioimaan muut harrastajat.</p> <p>4. Varusteet ja omatoiminen toiminta Kerro, että koiraharrastusalueet ovat yleensä omatoimisessa käytössä ja että käyttäjän tulee tuoda omat välineet ja varusteet, jos niitä tarvitaan (esim. valjakkovarusteet, taluttimet, agilityvälineet).</p> <p>5. Siisteys ja turvallisuus Ohjeista asiakkaita huolehtimaan siisteydestä ja käyttämään alueen jäteastioita. Mainitse, että koiran tulee olla hallinnassa ja että käyttäjä huomioi muut koirat ja ihmiset.</p>
<p>Esimerkki kuvauksesta (ei sellaisenaan käytettäväksi) “Koiraharrastuspaikoissa voi liikkua ja harrastaa koiran kanssa. Alueilla voi esimerkiksi harjoitella agilitya tai ulkoilla vapaasti. Ne sopivat koiranomistajille eri tarkoituksiin.”</p>	<p>Esimerkki toimintaohjeesta (ei sellaisenaan käytettäväksi) “Koiraharrastuspaikat ovat vapaasti käytettävissä niiden aukioloaikoina. Noudata alueen opastetauluja ja järjestyssääntöjä. Huolehdi koirasi valvonnasta ja käytä omia varusteita harrastustoiminnassa. Pidä alue siistinä ja huomioi muut käyttäjät. Joissakin puistoissa on erilliset alueet eri kokoisille koirille.”</p>

Kalastuspaikat

(virkistyskalastuspaikat (sijainniksi voi merkitä esim. pysäköintialueen osoitteen, jos paikka on kokonainen järvi), kalastuslupien myyntipisteet)

LIPAS-järjestelmässä: Virkistys- ja retkeilyalueet (osittain); Retkeilyn palvelut (osittain)

Esimerkkejä kuvaukseen laitettavista asioista

1. Mikä palvelu on?

Kerro, että palvelu tarjoaa kalastukseen tarkoitettuja paikkoja ja vesialueita. Voit mainita esimerkkeinä virkistyskalastuskohteet, järvet, joet ja muut kalastusalueet.

2. Mitä palvelu sisältää?

Kuvaa, että palvelu mahdollistaa kalastuksen ja vapaa-ajan viettämisen vesistöjen äärellä. Voit mainita yleisesti, että kalastuspaikat voivat sisältää kalastamiseen soveltuvia rakenteita, kuten laitureita tai ranta-alueita.

3. Kenelle palvelu on?

Kerro, että palvelu on tarkoitettu kalastuksesta ja luonnossa liikkumisesta kiinnostuneille. Voit todeta, että se soveltuu sekä harrastajille että satunnaisille käyttäjille.

4. Palvelun luonne

Mainitse, että kalastus tapahtuu omatoimisesti vesistöissä ja kalastusalueilla. Voit todeta yleisesti, että aluekohtaiset käytännöt ja olosuhteet vaikuttavat kalastamiseen (ilman lupien käsittelyä).

Esimerkkejä toimintaohjeeseen laitettavista asioista

1. Lupien tarkistaminen ja hankkiminen

Ohjeista asiakas varmistamaan, että hänellä on tarvittavat kalastusluvut ja -maksut voimassa. Kerro, että luvat voi hankkia asiointikanavan kautta (esim. verkkopalvelu tai kunnan ilmoittama myyntipiste). Mainitse, että kalastuslupa on henkilökohtainen ja sen tulee olla mukana kalastuksen aikana.

2. Alueen valinta ja lupavaatimusten tarkistus

Ohjaa asiakas valitsemaan kalastuspaikan ja tarkistamaan, tarvitaanko kyseiselle alueelle erityisiä lupia. Kerro, että eri vesialueilla voi olla aluekohtaisia sääntöjä, jotka löytyvät asiointikanavasta.

3. Kalastuksen aikaiset velvollisuudet

Kerro, että kalastaessa tulee noudattaa kalastuspaikan sääntöjä, mahdollisia rauhoituksia ja yleisiä kalastussäädöksiä (yleisellä tasolla mainittuna). Mainitse, että kalastuslupa tulee esittää pyydettyä valvontaviranomaiselle.

4. Omatoiminen toiminta ja varusteet

Ohjeista, että kalastus tapahtuu omilla välineillä, ja että asiakas huolehtii turvallisuudesta ja ympäristöstä.

5. Lisätiedot ja erityisohjeet

Kerro, että tarkemmat tiedot lupatyypeistä, rajoituksista ja kalastusalueista löytyvät asiointikanavasta. Ohjaa asiakas seuraamaan ajankohtaisia tiedotteita, jos lupa- tai sääntökäytännöt muuttuvat.

<p>Esimerkki kuvauksesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)</p> <p>“Veneilyä varten on satamia, venepaikkoja ja veneenlaskupaikkoja. Niiden avulla voi liikkua vesillä ja harrastaa veneilyä. Mahdollisuuksia on sekä kesäkaudelle että talvisäilytykseen.”</p>	<p>Esimerkki toimintaohjeesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)</p> <p>“Tarkista, että sinulla on kyseiselle alueelle tarvittavat kalastusluvut ja hanki ne verkkosivuiltamme. Valitse kalastuspaikka ja varmista alueen mahdolliset erityissäännöt. Kalasta omatoimisesti ja pidä lupa mukana koko kalastuksen ajan. Noudata alueen ohjeita ja kalastussäädöksiä sekä huolehdi ympäristön siisteydestä.”</p>
---	--

Urheiluilmailualueet

LIPAS-järjestelmässä: Urheiluilmailualueet

<p>Esimerkkejä kuvaukseen laitettavista asioista</p> <p>1. Mikä palvelu on? Kerro, että palvelu tarjoaa urheiluilmailuun tarkoitettuja alueita ja tiloja. Voit mainita ilmailukeskukset, lentopaikat ja muut harrastukseen soveltuvat alueet.</p> <p>2. Mitä palvelu sisältää? Kuvaa, että palvelu mahdollistaa erilaisten urheiluilmailulajien harrastamisen, kuten purjelento, moottorilento tai muu harrasteilmailu. Pidä mahdolliset esimerkit lyhyinä.</p> <p>3. Kenelle palvelu on? Kerro, että palvelu on tarkoitettu urheiluilmailusta kiinnostuneille ja harrastajille. Voit mainita, että se soveltuu myös lajin aktiivisille toimijoille.</p> <p>4. Palvelun luonne Mainitse, että toiminta tapahtuu lajiin suunnitelluilla alueilla. Voit todeta, että käyttö on olosuhderiippuvaista (sää). Vältä lupiin ja turvallisuusohjeisiin viittaamista yksityiskohtaisesti (→ toimintaohjeeseen).</p>	<p>Esimerkkejä toimintaohjeeseen laitettavista asioista</p> <p>1. Käytön edellytykset Kerro, että urheiluilmailualueen käyttö edellyttää voimassa olevia lupia ja toimimista lajia koskevien määräysten ja turvallisuusohjeiden mukaisesti. Mainitse, että kentälle tai ilmailukeskukseen pääsy voi edellyttää käyttäjä- tai kerhokohtaista lupaa, jos tällainen käytäntö on tyypillinen.</p> <p>2. Alueen aukiolo ja olosuhderiippuvuus Kerro, että aluetta voi käyttää ympäri vuoden, jos sää- ja kenttäolosuhteet sen sallivat. Ohjeista tarkistamaan ajantasainen käytettävyys asiointikanavasta.</p> <p>3. Varaus- ja toimintakäytännöt Ohjaa tarvittaessa tarkistamaan, onko alueella varattavia lentovuoroja, tapahtumia tai harjoitusjaksoja, jotka vaikuttavat käyttöön. Jos toiminta tapahtuu seurojen tai kerhojen kautta, mainitse, että käyttäjän tulee toimia niiden ohjeiden mukaan.</p> <p>4. Turvallisuus ja kenttäohjeet Korosta, että urheiluilmailualueella on tiukat turvallisuusohjeet, joita tulee noudattaa kaikessa toiminnassa. Mainitse, että käyttäjän tulee perehtyä kentän toimintaohjeisiin (esim.</p>
---	--

	<p>nousu- ja laskusuunnat, varoalueet, maaliikennesäännöt).</p> <p>5. Omatoiminen toiminta ja varusteet Kerro, että ilmailutoiminta tapahtuu omilla ja tarkoituksenmukaisilla välineillä sekä että käyttäjä huolehtii omasta ja muiden turvallisuudesta. Mainitse yleisesti, että toiminta edellyttää lajin vaatimaa koulutusta ja pätevyyttä.</p>
<p>Esimerkki kuvauksesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)</p> <p>“Urheiluilmailualueilla voi harrastaa esimerkiksi purje- ja moottorilentoa. Toiminta tapahtuu siihen varatuilla alueilla. Käyttö riippuu sääolosuhteista.”</p>	<p>Esimerkki toimintaohjeesta (ei sellaisenaan käytettäväksi)</p> <p>“Urheiluilmailualueen käyttö edellyttää voimassa olevia lupia ja turvallisuusohjeiden noudattamista. Tarkista alueen käytettävyys ja mahdolliset varaukset varausjärjestelmästä. Aluetta voi käyttää ympäri vuoden sääolosuhteiden salliessa. Toimi kentän ohjeiden mukaisesti ja käytä omia, lajille soveltuvia varusteita.”</p>